

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	upravnistvo prejema:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izšla vsak dan sveder izvenredne nedelje in praznika.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vln., za dvakrat po 12 vln., za trikrat ali večkrat po 10 vln. Parte in zahvala vrsta 16 vln. Poslano vrsta 20 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6-50	četrt leta 6-50
na mesec 2-30	na mesec 2-30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.

Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Volitev v trgovsko in obrtniško zbornico za Kranjsko.

Kandidatje narodnonapredne stranke so:

Za srednjo trgovino

(rdeče glasovnice):

Viktor Rohrmann, trgovec in posestnik, Ljubljana,
Feliks Urbanc, trgovec in posestnik, Ljubljana,
Josip Perdan, trgovec in posestnik, Ljubljana.

Za malo trgovino

(modre glasovnice):

Ivan Korenčan, trgovec v Ljubljani,
Ivan Kostevc, trgovec v Ljubljani,
Josip Kraigher, trgovec v Postojni.

Za veliko obrt

(rumene glasovnice):

Ivan Bonač, tovarnar in posestnik, Ljubljana.

Za srednjo obrt

(bele glasovnice):

Ivan Rakovo, tovarnar in posestnik v Kranju,
Ivan Schrey, pekar in posestnik v Ljubljani,
Fran Ksaver Stare, sobni slikar in posestnik v Ljubljani,
 Sodna ulica.

Lavoslav Bučar, gostilničar in posestnik, Kostanjevica.

Za malo obrt

(zelene glasovnice):

Engelbert Franchetti, brivski mojster v Ljubljani.

Opozorjamo, da morajo ženske volilke v eni ali drugi volilni kategoriji, ki nimajo po obrtnem redu postavljenega upravitelja — kar je redek slučaj — same podpisati glasovnico, poleg njih pa tudi kak moški pooblaščenec, ki mora svojemu podpisu dostaviti: pooblaščenec. Tak pooblaščenec more samo za eno volilno podpisati.

Trgovci in obrtniki, spominjajte se, da so vas klerikalci hoteli uničiti s konsumnimi društvi in da je vam edino napredna stranka stala v tem težkem boju ob strani, zavedajte se, da so klerikalci osredotočili vse svoje težnje na to, da ugonobe krepak in svoboden trgovski in obrtni stan, ter volite kot en mož kandidatje ki jih vam priporoča narodno-napredna stranka.

V Ljubljani, dne 31. januarja 1912.

Dr. Ivan Tavčar.

Za volilni odbor:

Dr. Fran Novak

deželni poslanec.

Govor poslanca Višnikarja o odkupu bere

v deželnem zboru dne 9. februarja.

Visoka zbornica! Strinjam se s spremembo § 5. zak. 13. junija 1882, katero sem v odseku sam predlagal, ne morem se pa strinjati s spremembo § 13, katera meri na to, da se odkup nespremenljivih davščin, starih realnih bremen kolikor možno obteži, ako ne popolnoma onemogoči. Proti temu nisem iz liberalne zlehtnobes, kakor se je izrazil dr. Krek, ampak iz zgolj stvarnih razlogov. Akoravno je odkupni zakon že nad 25 let v veljavi ter bi bili morali upravičenci podati napovedbe v enem letu, akoravno se mora odkup vršiti za celo davčno občino, ako le eden zavezanec to zahteva in navzlic temu, da se je v prvih dveh letih odkupno postopanje vršilo na stroške dežele, se je odkup bere izvršil pri razmeroma malom številu občin. Iz tega sledi, da poostrenje odkupa ni potrebno in umestno.

Res je, da je določba § 13 na prvi pogled krivična, toda ako se držimo načela, katero je izraženo že v ces. patentu 4. marca 1849, vidimo, da je prisilni odkup realnih bremen le posledica državnega zakona leta 1849. Bira je le vrsta tistih bremen, katera so se že davčno odpravila.

Suženstvo (Leibeigenschaft) našega kmeta se je odpravilo že leta 1781. pred cesarjem Jožefom, tedaj pred 130 leti, podložništvo (Untertanenverband) pa vsled ces. patenta 7. sept. 1848. Zemljišča so se oprostil bremen. Ces. patent 1. 1849. določa, da prenehajo vse nepremisljive davščine cerkvam, šolam in njih organom proti primerni odškodnini. Taka bremena pravno ne obstoje več; zakon varuje samo dejanski stan. Desetina in tlaka sta se odpravila že pred 60 leti, veliko neznatnejše breme, bira pa še do danes ne. Drž. osnovni zakon 21. dec. 1872 pravi, da je vsaka realna dolžnost odkupna in da se v prihodnje ne sme nobena nepremisljiva obtežiti s kakšno neodkupno davščino. Odprava teh davščin je del agrarnega vprašanja.

Deželni zakon 13. junija 1882. je le izvršilni zakon navedenih državnih zakonov ter določa v § 1., da se morajo odkupiti vsa nepremisljiva realna bremena, v kolikor se to še ni izvršilo vsled ces. patenta 4. marca leta 1849.

Kjer niso upravičenci v enem letu napovedali bere za odkup, so dobili zavezanci pravico zahtevati ta odkup. Mislim, da se jim te po zakonu pridobljene pravice ne more jemati z novim zakonom.

Odkup se vrši iz praktičnih ozirrov po davčnih občinah na podlagi cenilnih tarifov za celi davčni okraj. Odkupno postopanje za posameznike bi bilo predrago in komplicirano, evidenca težavna.

Odkup bere, te srednjeveške ali antidualizirane davščine, je v interesu upravičencev in zavezancev. Nihče mi ne more ugovarjati, da ni odprava tlake in desetine blagodejno vplivala na napredek našega kmeta. Tudi kmetje v Bosni hočejo odpraviti tretjino, sporno je samo, ako naj se odveza vrši obligatorno ali fakultativno.

Odkup bere je v interesu upravičencev. Prejemalne pravice se vedno spreminjajo glede vrednosti in oseb. Določena je po velikosti zemlje, cele zemlje, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$ zemlje itd. Pojmi zemljak, podružnik ginejo. V teku časa se je mnogo posestev razkosalo, nekatera so se povečala, druga zmanjšala, bremena so pa ostala nespremenljiva; mnogo davščin se je, ker niso vključene, izgubilo vsled razprodaj zemljišč. Delitev bere in natura po parcelah ali davkih ni možna. Posestnik razproda svoje posestvo nadrobno, da si reši hišo, vrtniček in še kako njivo pri hiši, stara bera mu pa ostane.

Mnogi duhovniki sami žele odkup bere, samo boje se zamere. Goto-vo ni prijetno in častno zanj, ako si mora z vrečo od hiše do hiše iskati del svoje plače. Odkar se je l. 1898 uravnala kongrua, nima bera, katera reprezentuje samo del njegove plače, za njega nobenega pomena več ter z odkupom ničesar ne izgubi. Kar mu primanjkuje pri beri in drugih stalnih dohodkih, se mu doplača iz verskega zaklada ali drugih državnih sredstev v denarju. Ne očitam duhovnikom, da se zaradi tega drže bere, ker več dobodo, kakor jim gre, in tudi ne trdim, da kmete preganja-jo zaradi bere. Kdor hoče več dati, naj da, prosto mu je. Znano mi je, da je kvaliteta slaba. Znano je posebno kolekturno vino, dobro, sladko, kislino in plesnivo, vse gre v eno posodo. Taka brozga ne more dobra biti. Pri kongruji se upravičencu za stroški pobiranja in slabše blago odšteje 20 odstotkov vrednosti pridelkov.

Ko je bila l. 1875. v dež. zboru prva razprava zaradi odkupa bere,

je pok. poslanec dr. Razlag pravil o nekem župniku na Štajerskem, kako se je pritoževal, da mu kmetje slabo postrežejo z bera, da ga zmerjajo in zasmejujejo in mu dajejo slabo blago. Rekel je: »Mi bi se radi iznebili vsega tega neprimernega nabiranja, ako se nam le dovoli primerna plača.«

Danes po uravnavi kongruje se to lahko zgodi. Dokler je naš kmet sam vzdrževal cerkve in njih organe, dokler je svoje pridelke težko spravljaj v denar ter ni imel drugih zaslužkov, so imele davščine v pridelkih še pomen. Danes je to drugače. Duh časa zahteva odpravo zastarelih in neumestnih davščin. Zahtevajo jo pa tudi čisto izpremenjene dejanske in pravne razmere. Usojam si navesti konkretni slučaj.

Neka podobčina plačuje svojega cerkovnika z neznatno bera, katere odrajujejo samo kmetje. Izprevideli so, da mož pri sedanjih razmerah ne more izhajati, ter so hoteli izboljšati njegovo dohodke. Toda nastalo je težavno vprašanje, kako naj se razdeli povisek in kdo naj ga plača? Povisek bi bilo krivično, priboljšek razdeliti na obrtnike in druge, kateri dozdaj niso ničesar plačevali za cerkovnika, bi bilo morebiti pravično, a po zakonu ni dopustno. Tako pride občina večkrat v zadrego ter si ne more pomagati.

Odkup bere je koristen tudi za kmeta. Kmet marsikdaj ne pridelava več, kar je dolžan dajati upravičencem v naturi. Česar ni pridelal, mora plačevati v denarju, kar se vedno pogostje godi. Lani in predlani n. pr. je na kmetih čedalje manj ter se navadno plačuje v denarju. Tudi sicer plačujejo mnogi zavezanci svo bera v denarju, ker je tudi upravičencem ljubše. Dandanes se lahko kupi in proda vsak pridelek.

SedANJI zakon daje v slučaju odkupa kmetu velike olajšave. Ako je n. pr. dolžna bera vredna na leto pet kron, znaša vsa odkupnina enkrat za vselej sto kron. To vsoto pa lahko plača vsi naenkrat ali pa v 20letnih obrokih. Odkupnino lahko tudi izplačuje v poljubnih krajših obrokih, potem je njegova kmetijska prosta tega bremena. Za poberanje in manjšo vrednost nabranih pridelkov se duhovniku pri vračunanju v kongrujo odšteje 20%. Ti stroški se zavrnejo in precej višji, kakor znaša amortizacija dolga v 20 letih. Ako bi prišli kmetu na dobro, bi imel le dobitek od odkupa, upravičenec pa nobene izgube. Krivično je, da se ti- stemu, kdor že danes plačuje bera v

LISTEK.

Bienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

Prva knjiga.

(Dalje.)

»Ali je baron sam?« je vprašal Adrian.

»Ne, ne popolnoma, mogočni go-
 spod; neki tuji signor je pri njem —
 za vas seveda so vrata odprta.«

»Le pustite me notri; vprašati
 ga hočem, kako je z njegovim
 zdravjem.«

Sluga je odprl vrata, skozi ka-
 tera je švignilo v sobo več zavistnih
 in poželjivih pogledov, ter je velel
 paziti, ki je bil starejši, uglednejši od
 postopacev v predstobi, naj oglasi
 Adriana. Ta je moral iti skozi prazno,
 veliko in žalostno sobo, predno je
 vstopil v mali kabinet svojega so-
 rodnika.

Stari Colonna je sedel pred pi-
 salno mizo; sukinja iz drage kužuh-
 vine in baršuna je lahko visela na
 ramah njegove visoke in čvrste po-
 stave; izpod okrogle, tople čepice
 karmezinaste barve, je padalo nekaj
 sivih kodrov, ki so se zapletali z

dalgo častljivo brado. Poteze sta-
 rega barona, ki je bil že davno pre-
 koračil osemdeseto leto starosti, so
 še vedno imele sledi tiste prikupljiv-
 vosti, zaradi katere je baron slovel v
 svojih mladih letih. Njegove glo-
 bokoležne živahne oči so bile še
 vedno živahne in ognjevit; njegov
 obraz je bil vzlic satiričnemu us-
 mevu simpatičen in vse njegove ve-
 denje je bil bolj posvedočevalo plem-
 enitost njegove krvi, njegovo doviti-
 nost in njegovo hrabrost, kakor nje-
 govo zvijačnost, njegovo hinavščino
 in njegovega porogljivo ošabnega
 duha.

Štefan Colonna ni bil sicer jun-
 nak, a dosti bolj pogumen kakor
 drugi Rimljani, dasi se je trdo držal
 italijanskega načela: ne boj se
 nikdar s sovražnikom, dokler je še
 mogoče, da ga ogoljufaš. Njegovi
 ostroumnosti sta škodovali dve last-
 nosti: silna preširnost in trdna vera
 v lastno uvidevnost. Nezmožen so-
 diti po analogijah, je bil popolnoma
 prepričan, da se ne more več zgoditi,
 česar bi on že ne bil doživel. Dasi je
 bil obče pripoznan kot diplomat, je
 imel samo zvijačnost spletkarja, ne
 pa tudi previdnost državnika. A ka-
 kor ga je njegov ponos v sreči na-
 praviljaj preširnega, tako mu je v
 nesreči dajal oporo. Pri prejšnjih
 nezgodah v svojem življenju, pre-
 žitem deloma v pregnanstvu, se je

odlikoval po hrabrosti, vstrajnosti in
 dušni plemenitosti, kar je dokazo-
 valo, da so njegove napake bolj na-
 stale vsled različnih okoliščin kakor
 pa iz njegove nature. Njegov mnogo-
 številni rod je bil ponosen na to svojo
 glavo in sicer po pravici, kajti bil je
 najbolj čestiti in najmočnejši
 ne samo med člani rodu Colonna,
 nego med vsemi vsemogočnimi ple-
 miči.

Poleg Štefana Colonne je sedel
 ob mizi tri- do štiriinpetdesetleten
 mož odlične zunanosti; Adrian je
 koj spoznal, da je to Gautier de Mon-
 treal. Osebnost tega slavnega viteza
 nikakor ni kazala strahu, ki ga je po-
 vsod vzbujalo njegovo ime. Njegov
 obraz je bil lep in skoro ženskovezen,
 lepi dolgi lasje so mu padali na belo
 in gladko čelo; življenje v vojni in
 italijanski solnčni žarki so le malo
 otemnili njegovo svetlo, zdravo bar-
 vo, ki je imela še toliko mladostnega
 značaja. Njegove poteze so bile or-
 lovske, toda pravilne; njegove svetlo-
 rjave oči so bile velike in sijajne;
 kratki kodrasti brki in brada so da-
 jali njegovemu čednemu obrazu pač
 nekaj bojevitosti, a bolj primernega
 za junaka na dvorih in turnirjih, ka-
 kor za poglavarja tolovaške čete.
 Izgledal, držal in vedel se je ta Pro-
 vensalec tako, da se je ljudem prej
 prikupil, kakor da jim je provzročil
 strah. V njem se je združevala ne-

kaka vojaška prostodušnost s pri-
 kupno dostojanstvenostjo moža, ki se
 zaveda svojega plemenitega rodu in
 je vajen občevariti z veliki in ime-
 nitniki, kakor občujejo enaki z ena-
 kimi. Bil je visoke rasti in vidno
 močnih mišic, krepak in vitek, a iz-
 popolnjen je njegovo lepoto plašč z
 osemvoglatim križem jeruzalemskih
 vitezev. Govoreč s Colonom je nežno
 z dragimi kamni okrašene prste opi-
 ral ob velikanski meč, v čigar nož-
 nico je bilo skrbno urezano geslo
 provensalske bratovščine.

»Dobro jutro, lepi bratranec,«
 je rekel Štefan. »Sedi, prosim, in
 spoznaj v tem viteškem obisku slo-
 večega gospoda plemiča Montre-
 ala.«

»Ah, gospod,« je rekel Montreal
 smehljuje in pozdravil Adriana »in
 kako se godi vaši dami doma?«

»Molite se, gospod vitez,« se je
 oglašil Štefan, »moj mladi sorodnik
 še ni poročen. V resnici je tako, ka-
 kor je rekel papež Bonifacij, ko je
 ležal na smrtni postelji in mu je nje-
 gov spovednik obetal radosti v
 Abrahamovem naročju: to je užitek,
 ki je toliko večji, čim dlje izostane.«

»Gospod mi bo moje smoto
 oprostil,« je odgovoril Montreal.

»Ne pa tudi malomarnosti vite-
 za Gautierja, ki se ni sam o tem pre-
 pričal,« je menil Adrian. »Moja dolž-

nost hvalečnosti do njega je večja,
 kakor si mislite, plemeniti bratra-
 nec; obljubil je, da me obišče, da bi
 v miru sprejel izraz moje hvalež-
 nosti.«

»Zagotavljam vas, gospod,« je
 odgovoril Montreal, »da vašega po-
 vabila nisem pozabil; toda moja
 opravila v Rimu so bila tako važna,
 da sem bil prisiljen, krotiti za sedaj
 svojo nepotrpežljivost se z vami bo-
 lje seznaniti.«

»A, vidva se že poznata,« je de-
 jal Štefan. »Kje sta se seznanila.«

»Gospod — v to stvar je zaple-
 tena neka dama,« je odgovoril Mon-
 treal. »Oprostite torej moj molk.«

»Aha! Adrian, Adrian, kdaj se
 boš naučil moje vzdržljivosti,« je re-
 kel Štefan slovesno in je gladil svojo
 sivo brado. Kakšen izglej vam da-
 jem jaz! Toda dovolj teh lahkih be-
 sed — vrnimo se zopet k stvari. Ve-
 di, Adrian, da se imam hrabri četi
 mojega gosta zahvaliti za pogumne
 gospode, ki Rim tako vrolo vzdržuje-
 jo v miru, četudi so zanesli v moje
 ubožno stanovanje mnogo hrupa.
 Obiskal me je, da mi ponudi še več
 pomoči, če bi je potreboval, in da
 me obvesti o dogodkih, v severni Ita-
 liji. Prosim vas, gospod vitez, nada-
 ljujte; pred mojim bratrancem ni-
 mam nobenih skrivnosti.«

(Dalje prihodnj.)

denarju, brani plačati vso vrednost bere ter se oprostiti starega bremena. Ako se dela na razdolžitve kmet- skih posestev, se morajo odpraviti tudi stara realna bremena. Načelo je prostost lastnine.

Ces. patent 1. 1849. ukazuje, da se morajo odkupiti vse nepremelj- ve davščine, katere gredo šolam, cerkvam, župnijam in njih organom in služabnikom. Pri šolah so te dav- ščine povsod odpravljene, večinoma tudi pri župnijah in cerkvah. Opo- zarjam vas na državna zakona z dne 23. maja 1874., št. 50 (§ 36) in 31. dec. 1894 o zalaganju potrebščin ka- toličkih župnij in na deželni zakon 20. marca 1890 o prispevkih za vzdrževanje cerkev in duhovniških poslopj, in pripravo cerkvenih po- treb. Vse potrebščine se zalagajo na podlagi dirčnih davkov, kakor dru- ge občinske potrebe. Ces. patent leta 1849 in dež. zakon 13. junija 1882. izrekata imperativno, da se mora vsa bera odkupiti. Ako se sprejme in po- trdi nasvetovana prememba § 13, pa- de ves zakon. Enako prememba je bil dež. zbor že sklenil 16. okt. 1888, a načrt se ni predložil v Najvišje po- tje, ker je prememba načelna in bistvena ter podre podlago vsemu zakonu.

Glavna zapreka, da odkup ne na- preduje, so stroški, komplicirano od- kupno postopanje v smislu §. 17. in 18. O tem, ako je pravilna čenitev poljskih pridevkov, ki gotovo ni nič težavnega, sedi končnovaljavno de- želna komisija ostoječa iz dež. pred- sednika, dveh vladnih svetovalcev in dveh deželnih odbornikov. Tak aparat je nepotreben. Treba je neko- liko dobre volje od obeh strani, pa- metnih čenitev in odkup ne bo delal težav. Stroške naj bi prevzela dežela.

Governik predlaga končno ena- ko resolucijo, kakor je bila brez ugovora že sklenjena dne 11. febr. 1895. in katera meri na to, da se od- kupno postopanje olajša in poceni. Večina je odklonila tudi to olajšavo!

Jezikovna zmaga na Ro- roškem.

Kakor znano, je sodnik Czerny v Pliberku prepovedal dne 6. no- vembra 1911 govoriti dr. Gosaku med razpravo s svojim klientom brez njegovega izrecnega dovoljenja ter mu še posebej prepovedal govo- riti slovenski s svojim klientom. Dr. Gosak se sodnikovi zahtevi ni uklo- nil, niti ni bil ta dal ukor. Nato je dr. Gosak vložil na predsedništvo deželne sodnije v Celovcu naslednjo pritožbo:

Dne 6. novembra 1911 se je vr- sila pri c. kr. okrajnem sodišču v Pliberku razprava v zadevi Kraut ca. Moritz opr. št. Ob 118/11.

Pri tej razpravi sem zastopal možnika Janeza Krauta, veleposest- nika v Bistrici jaz kot substitut dr. Ferdinanda Müllerja, odvetnika v Celovcu. Tožnik in toženec Karel Moric, posestnik v Bistrici sta slo- venska kmeta ter govorila samo za silo nemški.

Toženec je ugovarjal, da ni dol- zan plačati vložene svote prvič, ker mu je tožnik leta 1909, ko je bil šel k njemu osebo na dom tirjat pla- čilo za vožnje, podaril znesek, kate- rega sedaj tožuje. Nadalje pa mu tožnik dolguje na vožnjah prilično še 67 K.

Na te toženčeve ugovore sem se informiral pri svojem klientu Jane- zu Krautu in sicer, kar je umljivo, samo po sebi v slovenskem jeziku.

Krauta zastopa moj šef že naj- manj 2 leti in sem vedno pravd sanj vodil jaz. Govorila sva vedno samo le izključno slovenski. Zdela bi se drug drugemu naravnost smešna, če bi se silila k nemškemu govorje- nju.

G. Kraut pa tudi zelo slabo go- vori nemški, tako da ga je težko umeti. Vseled tega je govoril z g. sodnikom pri razpravi v začetku slo- venski. G. sodnik pa je zahteval, da mora govoriti z njim v nemškem jeziku, nato je g. Kraut izjavil, da ne more nemški govoriti, ker je ho- dil samo v slovensko šolo. Kljub te- mu pa je g. sodnik vetrajel pri prvotni zahtevi, da mora Kraut go- voriti nemško. Vseled to odločno po- novne sodnikove zahteve se je moj klient toliko zbal, da je potem za silo lomil nemščino napram g. sod- niku.

Mene pa je g. sodnik pozval, da smem govoriti pri razpravi s svo- jim klientom samo z njegovim (sodnikovim) izrecnim dovoljenjem ter da moram govoriti z njim v nemškem jeziku, sicer mi odtegne besedo. Nato sem napram sodniku mirno izjavil, da bodem govoril s svojim klientom med razpravo, ka- dar se bode zdelo to meni umestno in sicer v slovenskem jeziku.

Po tem intermeu se je razpra- va nadaljevala. Ko je bilo treba zo- pet meni kot zastopniku vprašati nekaj svojega klienta, sem to zopet storil — samo po sebi umljivo v slo- venskem jeziku. — Nato me je sod- nik Czerny pozval na ravno isti na- čin, kakor sem preje omenil, da smem govoriti s klientom samo z njegovim (sodnikovim) dovoljenjem ter da moram govoriti z njim (kli- jentom) nemški. Na ta sodnikov po- ziv sem odgovoril, da ni utemeljen v obstoječih zakonih in da ga vseled tega ne upoštevam.

Radi te moje izjave je sodnik v kratkih besedah zabeležil površno vsebino obeh konfliktov v zapisniku ter pri tem izrekel meni ukor, kar je pa označil z netehničnim izra- zom, namreč z besedo »warnen«.

Pripominjam, da sem jaz nasto- pal ves čas popolnoma mirno in umerjeno. S svojim klientom sem govoril na ta način, da razprave ni- sem motil, ampak nasprotno pospe- ševal, ker sem klientove ugovore porabil v svrhu hitre in pravične re- šitve pravde. Tudi pozneje, ko mi je sodnik pretel, da mi odtegne besedo in ko me je pokaral, se nisem dal spraviti iz ravnotežja, ampak sem ostal popolnoma miren.

Izrečno pripominjam, da je bila moja absolutna dolžnost, informira- ti se o toženčevih ugovorih s klijen- tom, ker je bilo pričakovati, da bo- de cela zadeva končana takoj pri predmetni razpravi ter bi bil moj klient z vsem svojim dokaznim ma- terijalom prekludiral, ako ga ne bi potem mene uveljavljal takoj pri razpravi napram sodišču in nasprot- niku.

Razpravljajoči sodnik torej ni bil pred vsem formalno pravno upravičen, zabraniti mi stvarni raz- govor tikajoč se pravde same; na- dalje razpravljajoči sodnik ni bil upravičen, zahtevati od mene, da govorim jaz s svojim klientom nem- ški, kakor tudi ne, da govorim moj kli- jent z njim samim v nemškem je- ziku.

Vseled tega se pritožujem radi sodnikovega postopanja.

1. Ker je silil slovenskega kli- jenta, da je govoril z njim nemški; 2. ker mi ni pripustil govoriti v mojem klientom, akoravno je to bilo za vestno postopanje mojih za-

stopniških dolžnosti neobhodno po- trebno;

3. ker mi je sodnik branil govo- riti s mojim klientom slovenski ter me je radi tega pokaral.

Končno stavim predlog, slavno predsedništvo c. kr. deželne sodnije v Celovcu blagovoliti uvesti proti na- vedenemu g. sodniku preiskavo, ga pouditi, da je postopal glede zgoraj navedenih točk napačno, ter me o tem obvestiti.

Celovec, 16. novembra 1911. Predsednik deželne sodnije v Celovcu dr. Schmidt je pritožbi ugo- dil v dveh točkah in sicer glede toč- ke 2. in 3. torej one točke, ki so se tikale osebe zastopnika dr. Gosaka. Neugodno pa je rešil predse- dnik prvo točko pritožbe, ki se je ti- kala klienta Krauta.

Predvsem je izjavil predsednik v dotični rešitvi pritožbe, da manj- ka pritožniku aktivne legitimacije. Kljub temu konstatira predsednik, da je sodišče popolnoma prav postop- alo, ker je s stranko, ki je zmožna (!!) nemškega jezika, govorilo nem- ški oziroma zahtevalo od stranke, da govori nemški. Nadalje pravi do- tični odlok, da je Kraut v svoji nast- meni protokolirani pritožbi sam iz- javil, da je z nemškim razpravlja- jem zadovoljen ter da se pritožuje samo radi tega, ker je sodnik Czerny prepovedal njegovemu zastopni- ku govoriti z njim med razpravo in posebej še v slovenskem jeziku.

Kraut lomi za silo nemščino, pritožbo je sprejel Potiorek, ki slo- venski ne zna. Kraut se je šel izre- no tudi radi tega pritožiti, ker je so- dnik njega silil govoriti nemški.

Od Potioreka sestavljeni zapis- nik pa vsebuje med drugim Krauto- vo izjavo, s katero se ta zadovolji z nemško razpravo.

Janez Kraut je vsakozki pošten in resen človek. Tudi podpredsednik Potiorek je mož, da mu ni prisoditi kakoršnekoli lumparije.

Očitno je, da je samo nespo- razumljenje med Krautom in Potiore- kom rodilo izjavo, katera je postala usodna. Zopet posledice nemškega govorjenja...

Radi zgornje splošne konstata- cije se bode pritožila »Zveza sloven- skih odvetnikov«. Ne mirujemo, do- kler tudi v tej točki ne dosežemo pravice.

V kazensko preiskavo so spravi- li dr. Gosaka pri sodišču v Pliberku, takoj ko je bila rešena ugodno znana jezikovna afera ter je sodnik Czerny dobil zasluženi nos.

Prvotno se je dolžilo osumljenca samo prestopka po § 461. k. z. po- zneje pa se je raztegnilo poizvedbe iz formalnih razlogov tudi v smislu § 197. k. z.

Ko se je nato vršila kazenska razprava pri sodnji v Pliberku (ra- di § 461. k. z.) je sodnik dr. Mešic kratkotalo odklonil protokolacijo nekaterih za obdolženca važnih okol- ščin. Vseled tega sta dr. Gosak in njegov zastopnik dr. Bratkovič so- dnika dr. Mešica odklonila. Sodnik je nato razpravo prekinil in preložil.

Komaj pa sta odvetnik dr. Brat- kovič in dr. Gosak zapustila sodno poslopje, sta dr. Mešic in sodnik Czerny nadaljevala razpravo s tem, da sta zaslišala pliberškega trgovca Moryja, katerega ima pliberško so- dišče 365 dni na leto tik pred nosom na razpolago. Mešic se je pozneje iz- govarjal, da je zaslišaval samo Czer- ny pričo Moryja »zur Sicherung des Tatbestandes...!!!

S tem je zakrivil Mešic še eno kršitev zakona več, ker je odtegnil dr. Gosaka edino zakonitemu sodni- ku ter ga izročil notoričnemu na-

sprotniku Czernyju, kateri je eivi- len sodnik.

Nadalje priznava dr. Mešic v svoji vlogi, v kateri pobija razloge dr. Gosakovega odklonitvenega pred- loga napram sodišču v Gradcu, da je s Czernyjem v sodni dvorani ob neki priliki tako glasno udrihal čez dr. Gosaka, da je mogel to na- tačno slišati in razumeti na hodni- ku sodnije se nahajajoči celovski to- varnar Otič, kateri je to potem spo- ročil na prizadeti naalov.

Predpoizvedbe je celovski dr- žavno pravdnštvo ustavilo takoj, ko je imelo zbran ves material. Dr- žavni pravdnik sam je dejal, da so se poizvedbe vršile samo iz formel- nih razlogov, da se more ustavitev tem natančneje utemeljiti! V Pli- berku so bili sodniki drugačnega mnenja.... Radi postopanja pli- berških sodnikov se vložil pritožba pri kompetentnih disciplinarnih oblastvih ter se bode o stvari govo- rilo tudi v državnem zboru.

Pripominjamo, da sta se radi znane jezikovne afere pri pliberškem sodišču šla skupno pritožiti cel- lovška slovenska odvetnika dr. Breje in dr. Müller k predsedniku deželne sodnije.

Ob tej priliki sta tudi v sploš- nem obrazložila svoje želje v jezi- kovnem oziru. Predsednik je v mar- sikaterem vprašanju bil ob tej pri- liki manje objektivni, nego je bil pred leti. Opaža se, da tudi na tega moža vplivajo ne samo krivične je- zikovne naredbe, katere vso jezikov- no vprašanje pri koroških sodiščih rešujejo naravnost krivično, ampak tudi v splošnem Hochenburgerjev režim in Elsnerjev slabi vzgled.

Hrvaške demonstracije v Pragi.

Praga, 11. februarja.

Protestni shod.

Na Zofinu se je vršil danes do- poldne od hrvaških in srbskih dija- kov sklican javni protestni shod pro- ti sedanjim razmeram na Hrvaškem. Shoda, kateremu je predsedoval vladni svetnik Metelka, se je udeležilo okrog 800 oseb, izvečine dijak.

Poslanec Klofač je govoril o zadnjih dogodkih na Hrvaškem, zla- sti o razpustu sabora ter protestiral proti absolutizmu, ki se hoče ugnez- diti na Hrvaškem. Zagotovi je hr- vaške dijake naklonjenosti Čehov, ki sočustvujejo z njimi. V imenu pol- skih dijakov je govoril Czarow- ski, v imenu Srbov dijak Ostoj- jič, ki je klical na boj proti seda- njemu sistemu v znamenju sloga. Sprejeta je bila nato

resolucija,

ki izreka Hrvatom simpatije in pro- testira proti režimu bana Cuvaja. Resolucija poziva češke poslance, da store na merodajnem mestu po- trebne korake in podpirajo težnje Hrvatov.

Po shodu se je vršil

demonstracijski obhod,

ki se je pomikal proti Prikopom. Prikopci so bili zastraženi od policije, ki je potisnila demonstrante na Va- elavské náměstí.

Prvi spopad s policijo.

Ze tu je prišlo do prvega spopa- da s policijo, med tem pa je odšel del demonstrantov pred Narodni mu- zej ter se med petjem hrvaške him- ne tam postavil. Eden izmed demon- strantov je dvignil ogrsko zastavo ter jo zažgal med glasnimi klici pro-

ti banu Cuvaju in ministrskemu predsedniku. Ko je policija videla gorečo zastavo, je poskusila udreti v množico in aretirati onega, ki je dr- žal zastavo. To se policijskim orga- nom sicer ni posrečilo, dobili pa so v roke gorečo zastavo ter ogenj hitro pogasili. Prišlo je tudi do hude bor- be med policijskimi komisarji in de- monstranti pri čemer se je postavilo zbrano češko občinstvo na stran di- jakov.

Kamenje.

Naenkrat je začelo padati na re- darstvo kamenje. Situacija je posta- jala vedno bolj kritična. Policija je aretirala enega demonstranta, dijaki pa so skušali aretiranega strgati po- liciji iz rok. Nato je

potegnula policija sable

ter razgnala demonstrante pri čemer je bilo več dijakov ranjenih, katere pa so spravili njih tovariši hitro domov in na varno, da niso padli policiji v roke. Policija je ob tej pri- liki tudi več dijakov aretirala, dru- go dijaštvo pa jim je sledilo na stražnico.

Ponovni spopadi.

Pred stražnico je prišlo zopet do burnih prizorov. Zopet je letelo ka- menje na policijo ter je končno 40 redarjev razgnalo množico.

Aretirani.

Vsega skupaj je bilo aretiranih 6 oseb in sicer medicince Juro Ostojčič zaradi razžaljenja straže, medicince Dragotin Klepec zaradi razžaljenja straže, bančni uradnik Ladislav Harmach zaradi umeša- vanja v uradno poslovanje, jurist Dušan Dajičič zaradi razžaljenja straže, trgovska akademika Anton Bedelov in Miloš Dupljanin, ker sta metala kamenje. Aretirane so oddali policijskemu ravnatelj- stvu.

Italijansko - turška vojna.

Milan, 10. febr. Iz Tripolisa poročajo: Italijanski poizvedovalci v Tuneziji poročajo, da je petdeset ti- soč Arabcev iz Tunisa in Alžerije prestopilo mejo ter odšlo v Tripolita- nijo, da ojačijo tam čete Turkov in Arabcev proti Italijanom.

Carigrad, 10. febr. Guver- ner v Hodeidi poroča, da se je vseled italijanske blokade vse storilo, da se vzdrži notranji red. Če bi tudi Itali- jani zavzeli Ras el Ketib, ni položaj francoskih inženirjev v nikaki ne- varnosti.

Milan, 11. febr. »Resto del Carlino« poroča iz Rima: V tukaš- njih parlamentarnih krogih se vzdr- žuje vest, da bodo Italijani v krat- kem začeli z mornariško akcijo ob evropski obali Turčije. Potom brez- žičnega brzojava bo izdano v krat- kem povelje mornarici, da začne akcijo, da se kar najhitreje reši tež- ki problem. Vsa mornarica je popo- loma oborožena in pripravljena zbrana v Sarentskem pristanišču.

Štajersko.

Prepri med Robičem in dr. Ko- rošcem. V zadnji številki »Straže« je zagrešil kolega Gimperle ta-le duho- vit dvopit: »Liberalci se razumejo na politiko kakor gimpelni na žvižga- nje.« No — tega dvotipa pa kolegi Gimperlu ni bilo treba dolgo iskati. Da bi dokazal njegovo istinitost za — sebe, je hitro sedel na limanice, ki smo mu jih nastavili prejšnji dan v »Sloveneskem Narodu« z opombo, da vesti o hudem sporu med Robičem in dr. Korošcem zaradi taktike pri po-

Prava in neprava ljubezen.

(Povest. — Spisal Blaž Pohlín.)
(Dalje.)

V Ljubljani so neki penzionira- ni pijanci, ki pravijo, da se jim reče abstinentje, pogrujntali, da je vino od hudiča, da nas v greh napeljuje in zapeljuje ter da je vera vseled te- ga v nevarnosti. Zato vrtajo in vr- tajo in upajo, da bodo prevrtali, da se vino čisto prepove. Če je vino res tako neskončno nevarno, da po njem lahko izgubimo svojo vero, potem je seveda potrebno, da se prepove in da se bomo od tistihmal shajali pri občinskih vodnjakih vsak s koreom v rokah in se bomo tam pomenili, kako je bilo včasih, ko smo še vino pili.

»Kdo ti je pa pravil to?« vpra- sa Kobilica neverjetno

»Pravil, nihče mi ni pravil, am- pak bral sem,« zareži Matizar, »mi- liš, da sem tak kot ti, ki nobene kljube ne poznaš? Jaz berem knjige in časopise, seveda samo katoliške, da me hudič ne preslepi in da ne spravljam večnega zveličanja svoje duše v nevarnost. In tam sem bral, da so celo presvetli knezi in škofi za- to, da se odvadimo vina. Potem bomo pri ber' lahko več dajali ter pri ofrih, kar spet pride v korist naši neumrjuči duši.«

»Jaz že ne bom več dajal,« ogla- si se Martenovec, kmet iz Lok, »še to, kar dam, preveč dam.«

»Vsak ne bo rekel tako,« pravi Matizar, »vsak ni tako neumen, da bi svojo dušo zametaval, kot jo češ ti. Vsak bo vesel, če si more v nebe- sili zboljšati svoj prostor, ne pa, da bi brezvestno odklanjal milosti, ki mu jih odreja duhovska previdnost. Glej, Martenovec, da se ne boš ke- sal.«

»Jaz že nikoli,« odreže se oni čis- to brezversko, »vino so pili naši predniki, pijo ga po farovžih, pa še kako ga pijo — le pojdi kak poseben dan tja — pa zato nobenega ne jem- lje hudič. Veš, Matizar, ti in tisti tvoji ljubljanski preroki se pojditje solit in si iskati bolj neumnih ljudi, kot smo mi.«

Tudi drugi so pritrjevali Marte- novcu.

»Saj ne rečem, da ne boste več pili vina,« tolaži Matizar, »toda jav- no ga ne boste smeli več, samo na skrivaj. Ravno tako kot Hruševac na tihem kuha šnops, financarjem pa kaže zapečaten kotel: seveda, ker ima dva kotla! Tako bomo tudi mi naredili: podnevi in vpricho vseh se bomo napajali z vodo kot živina, da bomo vai zeleni, ponoči se bomo pa zbrali pri Topolovcu kot tihotapeci in pili skrivaj vino kot žabe. Če bo du- ši pretela nevarnost, da jo zgrabi za

vrat peklenški hudir, pojdemo k spo- vedi, pa bomo rešeni zla, vino bomo pa vseeno pili. Saj tisti ljubljanski vodni oznanjevalci ravno tako dela- jo, če se jim bolj natanko pogleda na prste.«

»Kaj pa žganje?« vpraša To- mažek.

»Tudi žganje bo prepovedano, to pa še posebej, ker ga je prav hu- dič prinesel na svet, oziroma on na- učil ljudi kuhati ga. Hudič je nam- reč opazil, da če se ljudje napijejo vina, so veseli in pojo. To ga je je- zilo, ker niso nič kleli in se pretepa- li. Zato je skuhal žganje in ga dal piti človeku. Namen se mu je poar- čil, kajti takoj prvi žganjepivec je ves divji vse doma razbil, pred vsem seveda svoji babi čeljusti, in od ta- krat je toliko hudega na svetu. Uče- ni cerkveni učenci mislijo, da je že Kajna pil žganje, da je potem ubil Abela, pa izpričano doseže še ni.«

Možakarji so verno poslušali Matizarja. Ko je končal, so molčali par trenutkov, potem je pa moral Topolovec brž prinesiti kakih pet- najet pollitrov vina naenkrat, taka žaja se jih je lotila.

»Tako je prav!« vpil je Matizar, »ko bo sad prepovedan, potem bo šle dišali! Še nam en štefan, da se Ko- bilica ne bo tako kisle držal, kot bi ga bil is kislega mleka potegnil. Pa zapojmo kakšno, drugače se bomo

začeli jokati kot otroci, ko jim mati vzame cucelj. Ti Tomažek, ki imaš precej visok glas, ker te baba doma krtači, namesto da bi ti njo, kot se spodobi za poštenega zakonskega moža, boš čez vzal, jaz bom naprej pel, drugi boste pa pomagali.«

Matizar je zvrnil kozarec vina v suho grlo, udaril po mizi s pestjo, in zaorila je vesela pesem, ki se je raz- legala po vsej vasi:

Sem lahko vesela,

k' bo jutri nedelja,

ker bo sveti Anton,

moj'ga fanta patron,

k' bom videla ga,

preljub'ga moj'ga,

k' bo svečke prižgal,

pa men' bo pomigal,

pa bo svečko prižgal,

se mi bo nasmejaj,

drev' pa pri meni zaspal.

Zavriekali so, kar je bilo še ta- kih grl, potem pa zapeli:

Bog vari nesreče,

naj mokro dol steče,

veseli smo zdaj,

od ognja smo frej.

»Kobilica, ali spiš?« savpil je Matizar, da se je ogovorjeni stresel, »kaj misliš, da zato pojemo, da boš ti spal?«

Kobilica je imel že vse krvave oči in se je trudil, da bi gledal, a trepalnice so mu same lezle vkup.

»Seveda,« smejal se je Matizar, »zmirom je kozarec pred teboj; To- polovec, prinesi mi pisker, da si bo sam točil in da pridemo tudi mi dru- gi kaj na vrsto!«

Kobilica se je samemu sebi smi- lil; zaspan je bil, Matizar ga je špi- kal in vrhu tega se mu je vse smeja- lo, ker si ni znal odgovoriti; bil je namreč revež na duhu. Končno je vendar iztaknil misel in rekel:

»Kaj mi boš očital tistih par kapelj; ali misliš, da si ga sam ne morem kupiti vina?«

»Kaj kvasiš?« zavpil je Mati- zar in se stegnul proti njemu, »kaj bi rad? — Topolovec, pisker prinesi, pa kar precej ga prinesi, da bomo to željno žabo napojili.«

Krčmar je res moral prinesiti lonec, ki je držal nad pol litra. Mati- zar ga je naliž z vinom do roba, ga porinil pred Kobilico in velel:

»Zdaj pa, Kobilica, kakor hitro ne izpiješ takoj do dna, zli ti ga bom za vrat.«

Krojač je bil v očitnem strahu pred Matizarjem, ki je divje gledal, kar je Kobilici vzele še tisto betvico poguma, ki ga je imel. Brž je prijel za lonec s obema rokama in jel piti. (Dalje prihodnja.)

gajanjih še niso bile od nobene strani demantirane. Kolega Gimperle se je takoj spomnil, da mora demantirati in opravič je ta posel v 18 vrst dolgi notici zares tako — strokovnjaško in točno na nase — živžvanje, da smo sedaj trdno prepričani o najlepši slogi med Robičem, dr. Korošcem in njegovim zlim duhom, dr. Verstovškom. Kolega Gimperle, tak nereden človek ne sme biti pri demantiranih kajti cela notica, v kateri demantirate, je tako zveržena in zmedena, da ne dela prav nobene časti glasilu katoliške inteligence kakor je »Straž«. In še en dober svet, gosp. Gimperle: kadar vam bode vaš bivši kolega ali prednik — nam ni znano, kaj je pravzaprav bil —, ki se sedaj po Celju potepa, zopet kaj »senzacijskega« poročal, mu prijateljsko pišite, da »Stražina« denar, katerega tajnostri se težava nalove za »Slovenskega Gospodarja«, ni za to, da bi se z njim za silo pokrivalo dolgove po »štarijah«, delalo dvomljivo čast častnikarskemu stanu in smesilo list pred ljudmi še bolj, ko se že smeši sam. Ta svet je mišljen resno in ga lahko kot takega upoštevate. In nič več ne demantirajte, prepustite take posle raje svojemu — ljubeznjivemu šefu dr. Korošcu. Ta ima že več rutine in mu časi le kdo kaj veruje.

Iz Celja. Klerikalni listi imajo že od nekdaj navado, da na stvarna očitanja nikoli stvarno ne odgovore, temveč se skušajo izvit z malenkostnim prerokanjem, pretvarjanjem in zavijanjem. Tako nam očita »Straž« v svoji zadnji številki, da smo peli v »Slovenskem Narodu« z dne 7. februarja slavospeve (!) posl. Wastianu. Konstatirali pa smo tam le, da se dr. Korošec po pravici prav posebno jezi na Wastiana, ker je preprečil razširjenje deželnega šolskega sveta tako, kakor ga hočejo — klerikalci. Kajti nam Slovencem ni nič pomagalo s tem, da pridejo obenem s slovenskim klerikalcem 3 — Nemci več v deželni šolski svet. Wastian pa je s tem svojim sporom onemogočil tudi redno delo v štajerskem deželnem zboru in zato je izvrševalni odbor Narodne stranke njegovo postopanje obsodil prav tako kot dr. Koroščevo. V isti notici pa smo tudi očitali mariborskim klerikalcem, osebno duhovnikom, da so pri državnozbornih volitvah Wastiana podpirali s tem, da niso šli voliti in da so dajali denar za »Untersteierische Volkszeitung«, ki je pisala za Wastiana. Na to nam »Straž«, ki v zadnji številki tako navdušeno piše o plapolajoči trobojnici — političnem taboru nemškutarskega mariborskega škofa, ni odgovorila niti besedice. . . . Oj ta katoliška žurnalistika, ki je prav tako »poštena« kakor klerikalna »narodna« politika.

Poroke. Iz Mozirja. Dne 14. februarja se poročijo gosp. Matija Gorčar, stavbni podjetnik z gospodično Angelo Šuster, hčerko uglednega mariborskega tržana in trgovca g. Šusterja. Danes se je poročil gospod Anton Miklavc, posestnik in izdelovatelj sodavice z gđ. Marijo Paher. — Iz Gomilskega. Poroči se gospod Makso Čukala z gđ. Nežiko Slander iz Grajske vasi. Poroči se g. J. Logar iz Hrastnika z gđ. Malko Čukala, županovo hčerko iz Gomilskega.

Novice iz Smarja pri Jelšah. So le so zaradi dobreev med otroci zaprete. — V zaporu okrajnega sodišča sedi znamenit gost Franc Friesnecker iz Rogaske Slatine, ki je prebil po ječah že 20 let in en mesec zaradi tatvin in požiga. Sedaj so ga djali zopet zaradi tatvine pod ključ.

Iz St. Petra na Medvedjem selu. Obsojen klerikalni agitator. — Pravda zaradi »farovski« k... . Naprednjak gosp. Jože Kregar je tožil hudega klerikalnega agitatorja Simona Orača, ker ga je ta o priliki občinskih volitev dožlil, da je kot načelnik cerkvenega konkurenčnega odbora zapravlil tisoč kron cerkvenega denarja, da je »brezverec« in da zato v cerkev hodi, ker se ljudi boji. Orač je bil zaradi tega pristno »krščanskega« obrekovanja obsojen na 10 dni zapore ali 100 K globe. To je že druga občutljiva obsodba klerikalnih agitatorjev za »zmago« pravne katoliške »narodne« stvari ob občinskih volitvah v St. Petru na Medvedjem selu. — Pri fajmostru Gomiljsku živita dve sestri in neka dekla. Vsi ti farovski prebivalci so tožili župana Strašna, ker je rekel neki ženski: »Si že dala pooblastilo (za občinske volitve) tistim farškim k... .« Sodišče Strašna ni obsodilo zaradi žaljenja omenjenih žensk, pač pa zaradi žaljenja — Gomiljske časti na tri dni zapore ali 30 K globe. To obsodbo ljudje seve živahno komentirajo.

Zveza narodnih društev v Celju priredi sledeča predavanja: Včeraj je predaval v St. Jurju ob Juž. želez. gosp. dr. Lev Brunčič: »Narodnost in država.« — Dne 9. marca predava gosp. Janko Lešničar v celjski čitalnici povodno »Vošnjakovega večera:« »Dr. Josip Vošnjak kot pisatelj in politik.« — Vrh tega priredi Zveza še

16. in 24. marca v celjski čitalnici dvojce predavanj. — Občni zbor »Zveze narodnih društev« se vrši dne 14. aprila v Celju. Podrobnosti še pravčasno priobčimo.

Iz Hardeke pri Ormožu. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo je v nedeljo, dne 4. februarja svoje veseličje vključilo zelo slabemu vremenu častno rešilo. Obiskalo je običajno tombolo pri gospe Kalebrenner v Ormožu toliko podpornikov in prijateljev iz okolice, iz mesta Ormoža in od drugod, da so bili še zasebni prostori prenapolnjeni in nekaj gostov žal ni dobilo potrebnega prostora. Pomnožena društvena godba z mladimi močmi je pod spretnim vodstvom gosp. Dom. Serajnika izvrstno svirala. — Hvala vsem podpornikom in darovalcem prelepih dobrot. Društveniki za bližnjega so vedno pripravljeni. Na pomoč! Pomozi bog!

Drobne novice. Imenitno vabilo. V zadnji številki »Straž« citamo ta le dopis: »Dekliška zveza v Petrovčah priredi svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 11. februarja po večernicah v bralni sobi. Na sporedu so navadne točke. Mladenci, pridite!« Temu zelo umestnemu dvotipu se seveda smeje cela Savinska dolina! In vino veritas, kaj ne, gosp. Kemperle? — S fizičkom se je zadržala. V Pekrah pri Mariboru je prebivala železničarjeva vdova Ivana Lešnik fizič. 18mesečni njen otrok je sedel pri materi in se je igral s fizičkom. Pri tem je vtaknil eno zrno v grlo, ki mu je v sapniku obtičalo in otroka zadušilo. Na otroke se ne more nikoli dovolj paziti! — Pretep. Od Nove Cerkve nad Vošnjakovo poročajo: Dne 5. februarja so šli fantje Stimulak, Lampret in Senčar iz Blazinske gostilne skupaj domu. Med potoma so se zaradi nekega dekleta stopili in končno je posegel Stimulak po nož in oba tovariša zrezal po rokah. Stimulaka so zaprli. Ni čudno, da se fantje pri Novi Cerkvi pretepajo, saj jim daje njih dušni pastir, kaplan Golob po žganjarnah najlepši vzgled! — S Huma pri Ormožu nam pišejo: Dne 3. in 5. februarja smo imeli tu in v okolici mesta na 1 m visok sneg. Silen topel jug ga je prehitro popihal. Temperatura je narasla od -10° C na +13° C. — Iz Ljutomer nam pišejo: Jug je že sneg popolnoma vzel. Cela ravnina, ki leži globlje ko izliv Ščavnice, je polna večjih in manjših mlak! Regulacije Ščavnice bi bila nujno potrebna. — Zaprli so skoraj 60 let starega nadučitelja v St. Andražu blizu Lipnice, ker se ga sumi »narnostnih« prestopkov. — Umrli je v Mariboru bivši delovodja pri Južni železnici, Alojzij Götz, 64 let star. — Razpisano je pri mariborskem okrajnem glavarstvu mesto pisarniškega pomočnika z 2 K 70 vin. plače na dan. Prošnjiki, ki so popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, naj se takoj javijo. — Ustrelil se je v Studencih pri Mariboru bivši železniški kovač Anton Stebih, 46 let star. — Poročil se je dne 7. februarja gosp. Fran Peklar, gostilničar v Dolu z gđ. Tončko Kusterjevo, bivšo šolsko vrtnarico Ciril - Metodove družbe v Hrastniku.

Koroško.

Izgubljeni sopro. Pred nekaj meseci je naznanila soproga tovarniškega delavca Slamnika v celovski okolici, da je izginil njen mož. Orožništvo in policija sta ga iskali več mesecev brezuspešno. Končno so našli Slamnika, in sicer v deželni blaznici v Celovcu, kjer je bil že ves čas interniran pod neznanim imenom.

Primorsko.

Pastirsko pismo goriškega nadškofa. Goriški nadškof Francesco Borgia je izdal za postni čas pastirsko pismo, ki spada bolj v pustni kot postni čas. Na dolgo in široko razlaga v pastirskem listu dobro in slabo časopisje. Noče pa imenovati naravnost onih »slabih časopisov«, katere ima v mislih, ampak pravi, da naj verniki povprašajo svoje duhovnike, ki jim bodo že povedali, kateri listi so slabi in kateri dobri. Na koncu svojega pastirskega pisma pa priporoča »Novi Čas«, to je tisti list, katerega se je nadškof že sramoval radi grde gonje proti učiteljstvu. »Novi Čas« je nestvor na časnikarskem polju, neumen in hudoben list, katerega klerikalni starosturjari bolj sovražijo kot napredno »Sočoč«. »Novi Čas« je list, ki sovraži posebno učiteljstvo in šolo. Ta list je pisal pred časom, da je preveč šol na Goriškem, da naj se nekaj šol po Tolminskem zapre. Tak list priporoča tak prijatelj šole in napredka med Slovenci je pod slovensko streho rojeni ilirski metropolit Francesco Borgia!

Na slovenskih razredih gimnazije v Gorici so razdelili koncem semestra v soboto zopet le nemška semestralna spričevala. Vse je sloven-

ako v teh razredih, ali spričevala morajo biti seveda še vedno nemška. Nekaj nemškega mora tčitati na slovenskih paralelkah. Zahtevamo, da ravnateljstvo izdaje slovenska spričevala. Deželni šolski svet naj da potrebno dovoljenje. Za vsak košček pravice se moramo Slovenci posebej boriti.

Ponesrečen poštni ponevernik — haje Ljubljance. Na poštne uradu na državnem kolodvoru v Gorici je hotel dvigniti v soboto neznan, okoli 20 let star, čedno oblečen, mladenič 40 K na hranilno knjižico, glasečo se na ime Fr. Mulej, dijak, Ljubljana, Zaloška cesta št. 30. Uradniku se je zdel dvigatelj sumljiv in je poklical stražnika. Ko je prišel stražnik, je fant pobegnil. Tekel je proti Soči, na bregu je odložil vrhno obleko in skočil v vodo. Na sredi reke je begunec omagal in izginil v valovju. Utopljenca dosedaj še niso našli.

Pobegli dragonski četovodja. Iz Gorice je pobegnil četovodja 5. dragonskega polka B. Marovšek, doma na Stajerskem. Po njegovem begu so razkrili več goljufij, ki jih je izvršil Marovšek pri svojem oddelku, in katerim bi bili gotovo prišli na sled pri reviziji, ki bi se bila vršila v kratkem času.

Ponarejene krone. V tolminskem okraju so našli že več komadov, na videz prav dobro ponarejenih kron. Ponarejene krone so vliste iz svinca in se poznajo samo po cvenku.

Blaznik — požigalec. Kakor smo že v soboto poročali, sta pogoreli minuli teden posesti Jakoba in Jožeta Vrtočev v Lesjakih. Kot požigalec so aretirali v soboto slabomnega zasebnika A. Kosa iz Lesjaka, ki je že večkrat grozil s požarom. Kosa, ki je že delj časa blazen, vendar do sedaj še ni bil nevaren, so oddali v blaznico.

II. nemška gimnazija v Trstu. V soboto smo poročali po raznih primorskih listih, da je vlada kupila posestvo v Trstu v ulici Besenghi, last šolskih sester iz Maribora, in da se ustanovi tam II. nemška gimnazija. »Triester Zeitung« demantira to vest v toliko, da ni govora o ustanovitvi II. nemške gimnazije, marveč, da ostane v tem posloju, kot je bila dosedaj čitalnica, naselijo se pa tam začasno prvi razredi državne ljudske in mešanske šole.

Hrvaška ljudska šola v Trstu. Podružnica Ciril - Metodove družbe za Istro je sklenila, da skliče 16. februarja shod v Trstu, na katerem se bode sklepalo o ustanovitvi hrvaške ljudske šole v Trstu.

Nezgode. V tvornici za lake in firneže G. Zonza v Trstu je nastal v soboto požar, ki je uničil za 6000 K raznega blaga. — V soboto zjutraj je zasačila tržaška policija v skladišču trgovca s slanino Ivana Kumarja, znanega vlomilja Josipa Kurenta. — Kurent, ki je imel cel arsenal vlomilnega orodja, je že skoro popolnoma prevrtil blaginjo, v kateri je bilo 15.700 K denarja in za 6000 K vrednostnih papirjev.

Kriza v občinskem svetu v Ogleju. V občinskem svetu v Ogleju je odložilo 14 svetovalcev svoje mandate v znak protesta proti avtoritativnemu postopanju župana pl. Stabile. Ta odložitve mandatov je silno presenečila vse prebivalstvo, kakor tudi župana, ki bo bržkone tudi odstopil.

Bogat ribji lov. V zalivu Portorože so napravili ribiči v soboto izvanredno bogat ribji lov, kakršnega ne pomnijo niti najstarejši ribiči. Z enim samim zajemom z mrežami so vjeli ribiči okroglo 80.000 kg rib.

Dnevne vesti.

Dnevni red VIII. seje deželnega zbora kranjskega dne 13. februarja 1912 ob pol 10. dopoldne. 1. Naznanila deželnozbornskega predsedstva. 2. Poročilo deželnega odbora o nekaterih spremembah zakona o šolskem nadzorstvu. 3. Poročilo finančnega odbora o deželnem proračunu za leto 1912. 4. Poročilo upravnega odbora o samostalnem predlogu zaradi otvoritve novih postaj in postajališč na Dolenjskih železnicah. 5. Poročilo kmetijskega odbora: a) o uravnavi Kamniške Bistrice; b) o načrtu zakona glede dolžnosti za vzdrževanje ograj; c) glede načrta zakona o izboljšavi pašnikov. 6. Poročilo finančnega odbora: a) o prošnji za vodstva deklishega sirotišča bar. Liechtenhurnove v Ljubljani za draginjsko doklado in za podporo v odplačilo dolga za šolsko poslopje; b) o prošnji oskrbnika Jeranove dijaške mize v Ljubljani za podporo; c) o prošnji avstro - ogrskega pomočnega društva v Aachnu za podporo; d) o pobiranju 149% doklade po davčni občini Kal v krajni občini Šmihel pri Postojni; e) o pobiranju nad 100% doklade v občini Sv. Križ pri Kostanjevici. 7. Poročilo personalnega odbora o raznih prošnjah in osebnih zadevah.

Klerikalci za obremenitev Ljubljane. Če je šlo za to, da bi se Ljubljani naložilo kako novo breme, so bili doslej klerikalci prvi, ki so se

zavzemali za to obremenitev, računajoč pač s tem, da bodo Ljubljano dobili v svoje krepilje, najložeje v slučaj, ako jo gospodarsko uničijo. Ko pa so jeli ljudje v zadnjem času vendarle uvidevati, da je edini cilj klerikalne politike, Ljubljani škodovati, so si klerikalci nadelili krinko največjih prijateljev ljubljanskega mesta in ljubljanskega prebivalstva ter jeli kričati, da so pripravljeni žrtvovati vse za blagor Ljubljane. — Kakšna pa je ta klerikalna »ljubezen« do Ljubljane, so pa pokazali sedaj, ko gre za podraževanje mestne policije ljubljanske. Znano je, da zahteva vlada od mestne občine prispevek letnih 130.000 K za državno policijo. Ta prispevek ima pa še avtomatično naraščati po številu prebivalstva, zakaj država zahteva, da mora občina plačati 1000 K letnega prispevka več za vsakih nadaljnjih 1000 duš, za katere se pomnoži število prebivalstva. Če se uvažuje, da prispeva Praga, ki šteje več kakor pol milijona prebivalcev, za državno policijo na leto samo 100.000 kron, ako se nadalje uvažuje, da plačuje Trst s svojimi 250.000 prebivalci samo 50.000 K, Gorica, ki ima okroglo 30.000 prebivalcev, pa samo 6000 K na leto za državno policijo, potem je jasno, da hoče država ljubljansko mesto s svojo zahtevo, naj ji plačuje mestna občina za policijo na leto 130.000 K, naravnost odreti. Kdor je torej vnet za korist in blagor Ljubljane, bi se moral z vsemi silami upreti tej ogromni novi obremenitvi ter zahtevati, da država reducira to novo breme, in sicer sorazmerno prispevkom, ki ga plačujejo Praga, Trst in Gorica za državno policijo. A kaj vidimo? Klerikalci, ki se sicer cede same ljubezni do Ljubljane, se brez-pogojno izražajo za to novo velikansko obremenitev in sobotni »Slovenec« celo piše: »Mesto, ki si ne upa dobiti 130.000 K na leto kot prispevek policiji, se mora res nahajati blizu bankrota in bo moralo zapreti štacuno.« — Torej Ljubljana, plačuj in plačuj, če pri tem izkrvaviš, kaj je to mar klerikalnim osrčevateljem ljudstva! Klerikalci so naprtili s cestnim zakonom Ljubljani že četrtemilijona novih davkov, zakaj bi ji sedaj ne natovorili še 130.000 kron! A še so med Ljubljanci patroni, ki grede pri volitvah v boj za le klerikalne izsesovalce Ljubljane!

Kako klerikalci sleparijo volilce in volilke v trgovsko zbornico. Klerikalci vedo, da pri sedanjih volitvah ne zmagoajo, zato jim gre za to, da bi zmanjšali napredno zmago. Volilecem, posebno pa volilkam, tvežijo vse mogoče reči, da bi jih zbegali. Tako je po starini na Sv. Jakoba nabrežju hodil neki klerikalni patron, ki je lagal, da je narodno - napredna večina v ljubljanskem občinskem svetu sklenila, da odvzame starinarjem pravico za prodajanje starih knjig. Dotična starinarica se je tako prestrašila, da mu je takoj dala glasovnico. Drugi klerikalci se spet delajo naprednjake n. pr. sladkomedni deželni oficijal Bernik. Ta je pobiral za klerikalce glasovnice, pri tem pa pravil, da je še vedno tak naprednjak, kot je bil pred pol letom. Ljudje so mu res šli na limanice, ker ga ne poznajo. Zato je prav, da se takim tčiem, ki kaj radi posedajo po naprednih družbah in love besede, da jih potem prenese v klerikalni tabor, posveti pod nos. Zopernejši so nam kot odkriti klerikalci! Naša napaka je bila vedno, da smo bili preveč popustljivi in premalo brezobzirni in to se je pokazalo tudi pri sedanjih volitvah v trgovsko in obrtno zbornico. Klerikalci pritiskajo na volilce z vsemi grožnjami, mi pa smo predostojni in prepošteni. Nikdar ni bilo vse odvisno od klerikalcev in tudi danes ni. Kdor se trese, da bo klerikalizem vse pomandral pod seboj, se kravo moti, pa če tudi klerikalci trobijo to dan na dan.

Kakšni ljudje so klerikalni kandidati za trgovsko in obrtno zbornico? Eden najbolj kričavih klerikalcev je mojster Ogrin, ki kandiduje v trgovsko in obrtno zbornico kot zastopnik malih obrtnikov. Ta mož je načelnik klerikalnega obrtnega pomočnega društva. Kot tak bi bil poklican v prvi vrsti skrbeti za koristi tega društva, prav skrbno pa bi se moral izogibati vsake sumnje, da bi društvo izrabljal v svoje osebne svrhe. Dasi je splošno v navadi, da odborniki denarnih zavodov ne smejo biti zadolženi pri dotičnih društvih, vendar pri klerikalcih, kakor se zdi, to pravilo ni v veljavi. Vsej mojster Ogrin tega pravila ne pozna, ali bolje, nečelo pozna. Tako si je Ogrin kot načelnik omenjenega društva sam sebi brez dovoljenja ostalega odbora in nadzorstva votiral kredit v znesku 58.000 kron. Seveda so ga radi tega kasneje prišli, vendar pa ni mogel tega doprinesiti vsega pokritja. Tako so pri sru tu temu klerikalnemu kandidatu za trgovsko in obrtno zbornico koristni in interesi drugih! Lastni žep, lastna malha, to mu je prvo, za to se peha. Prav takšen bi seveda bil tudi kot član trgov-

ske in obrtne zbornice. Zase bi se brigal, samo za svoje koristi bi skrbel. Skratka, bil bi koritar, kakršen je že pri imenovanem denarnem zavodu! Takšnega človeka za zavedni mali obrtniki pač ne bodo volili za svojega zastopnika in trgovsko zbornico, marveč moža, ki si je pridobil neveljnih zaslug za napredek in organizacijo malega obrtništva gosp. Engelberta Franchettija.

Shod narodno - napredne stranke v Planini. Včeraj se je vršil v Planini imenitno uspeši shod narodno - napredne stranke. Shodu je predsedoval in ga vodil gosp. A. Lavrič. Kot govornika in odposlanca izvrševalnega odbora sta nastopila g. deželni poslanec Gangl in g. državni poslanec dr. Ravnihar. — Shod je imel namen, bodriti Planince za občinsko volitev, ki se vrši ta teden. Shod je obiskalo do 200 mož, samih volilcev, ki so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem obeh govornikov. Državni poslanec dr. Ravnihar je obravnaval občinsko politiko, občinske volitve in gospodarstvo v občini, dočim je deželni poslanec Gangl ožigosal klerikalno deželno gospodarstvo. Može so burno pritrdjevali besedam obeh govornikov. Videti je bilo, da se je kmet pričel zanimati za javno življenje in da pridno čita časopise. Ako bi v vsaki občini nastopali s treznim in solidnim delom možje, kakršni so v Planini, bi kmalu nastal mogočen prevrat po vsej deželi.

Čudna doslednost državne uprave. Vsako leto koncem leta se določijo za posamične kronovine cene za hrano in oskrbo jetnikov. Ker je vse dražje, je tudi ta cena zadnji dve leti znatno poskočila. To bi bilo v redu, toda hkratu se določijo tudi odškodnine, ki jih dobi državni uradnik, če gre na kako zunanje uradovanje. Ta odškodnina je določena od kilometra in glej ga spaka, ta odškodnina je zadnji dve leti znatno padla, in sicer vsako leto za 4—5 vinarjev pri kilometru. Znano je, da je danes voz še enkrat dražji, nego je bil pred dvema letoma in vendar dobi uradnik danes, če se pelje recimo 30 km daleč kakega bolnika zaslišat ali kaj takega, najmanj 6—8 K manj, nego pred dvema letoma. Če so poskočila v ceni živila za jetnike, so poskočile cene vozov še mnogo bolj, ker pritiskajo tudi na voznika visoke cene živeža, ker ima mnogo uslužbencev. Še bolj kot cene človeške hrane pritiskajo nanj cene krme, ki že dve leti zapored ni obrodila. Vse to vidi vsak otrok, le naša državna uprava tega ne vidi in ne ve, da se takim dolobam pomilovalno smeje vsak otrok.

Premeščen je iz Novega mesta v Ljubljano gosp. stavbni svetnik Leon Bloudek. Na njegovo mesto pride gosp. višji inženir H. a. n. u. s. d. dozdaj pri deželni vladi v Ljubljani. — Bloudeka bo pogrešalo vse Novo mesto, ker je bil obče priljubljen.

Petrogradsko »Novoje Vremja« z dne 8. februarja priobčuje sliko pokojnega dr. Ljudevita Jenka in nekrolog izpod peresa dr. Dimitrija Verguna.

Slavnost v predilnici. V soboto dopoldne ob 11. se je vršila v tukajšnji predilnici redka slavnost. Nadravnatelj predilnice g. Dörnig je izročil tkalnemu mojstru gosp. Josipu Zajcu, predilnemu mojstru g. Aloziju Zajcu, delavcema gosp. Lovru Lavriču in gosp. Matiji Kranjcu ter delavkama g. Mariji Kalanovi in Heleni Vodnikovi svetinje za 40letno zvesto službovanje, ki so jim bile podeljene od vladarja. Svečanosti se je poleg predilničnega ravnatelja g. Frana Debeveca udeležil tudi župan gospod dr. Ivan Tavčar. Nadravnatelj g. Dörnig je imel na odlikovanje lep nagovor, ki je izzvenel v zahvalo vladarju, ki je milostno odlikoval navzoče slavljence. Župan dr. Tavčar je spregovoril o vezeh, ki bi naj vezale delodajalce in delojemalce ter slavil delo kot pogoj in temelj vsakega napredka, kulture in blagostanja. Govoril je tako lepo in v srec segajoče, da so se navzočim od ginjenosti orosile oči. Popoldne je bil v hotelu Južni kolodvor na čast odlikovancev banket, ki se ga je udeležilo 22 povabljenih oseb. Banketa se je udeležil tudi gosp. župan dr. Ivan Tavčar, ki si je s svojim ljubeznjivim in ljudomilim nastopom takoj osvojil srea navzočih delavcev in delavk. Na banketu je nazdravil nadravnatelj gosp. Dörnig odlikovancem, ravnatelj g. Debevec je slavil gosp. župana kot moža, ki ima odprto srce in odprte roke za vsakogar, bodisi revež ali bogatin, gospodar ali delavec, župan dr. Tavčar pa je napil vzornemu vodstvu predilnice in lepemu soglasju, ki naj vselej vlada med vodstvom in delavstvom.

Sanitetne razmere v občinski ubožni hiši v Mokronogu. Piše se iz Mokronoga: Pred par dnevi je v občinski ubožni hiši umrl tukajšnji občan Zihert kot berač. V ubožni hiši je bil tak vzoren red, da je ubogi človek umrl pokrit od samih uši. Ko so ljudje

Rnjizevnost.

— M. Arčbašev: Slike iz revolucije. Poslovenil Anton Melik. Založil Stefan Klavž. Cena 1 K 60 v. s pošto 20 v. več. Arčbašev spada med najmodernejših ruske pisatelje in je zlasti s svojim romanom »Sanine« vzbudil kolosalno pozornost. »Slike iz revolucije« obsegajo štiri novele: »Senca jutra«, »Krvava lisca«, »Na belem snegu« in »Na vasi«.

Slovensko šolstvo na Koroškem v preteklem stoletju. Po raznih virih sestavil Ante Beg. Založil pisatelj. Cena s poštnino vred 50 v. Knjižico podaja poučno sliko koroškega ljudskega šolstva od l. 1848. naprej. Iz te slike je posneti, da je bilo slovensko šolstvo na Koroškem pred 50 leti v narodnem oziru veliko boljše, kakor je danes.

Strassers Taschenbuch der Wiener Börse 1912. Obsega natančne izkaze o vseh efekti, katerim je odprta dunajska borza. Knjižica bo dobro služila večjim denarnim zavodom in lastnikom vrednostnih papirjev. Cena 60 v.

Izpred sodišča.

Kazenske razprave pred tukajšnjim okrajnim sodiščem.

Limanice za žide. Delavec Andrej Lovrač v Vojnem dolu pri Pečah je gotovo zgrešil temeljito svoj poizkus, da se ni posvetil trgovini. Mož ima časih prav dobre kupčijske ideje, ki pa, žal, ne drže in mu napravijo večkrat vrhu tega še velike sitnosti. Tako je pred kratkim iznašel na videz nove, prav dobre limanice za žide. Stopil je v zvezo s premetenim gostilničarjem J. Urbanjo iz Dola. Naročila sta lepe pisemske papirje in kuverte s firmo Andrej Lovrač, posestnik in trgovec v Doli - Pečah. Ta papir sta porabila za trgovsko korespondenco svoje novooznanjene trgovine. Pisala sta tvežkam najprej za cenike in kupne pogoje, nato pa sta naročila blago, in sicer kar en gros. Za 600 K specerijskega blaga, cele vagone koruze itd., tako in podobno so se glasila razna naročila. Toda samo ena tvežka je bila toliko neuporabna, in sicer v Trstu, da je poslala za 90 K rožičev in fig. Toda tudi te pošiljke podjetna trgovca, ki sta si hotela dobiček deliti, nista mogla dvigniti, ker je zastopnik te tvežke še pravčasno izvedel, da je Lovrač, ki ima tako imenitne kuverte, brez premoženja in le naveden delavec, pri katerem ni mogoče ničesar izterjati. Urbanja je priznal, ko je prišla goljufija na dan, da je res pomagal Lovraču, pisal pisma in jih popravljal. Poleg tega pa je napravil še drugo nerodnost. Ko so prišli orožniki k njemu poizvedovati, jim je očitno dal, da so na patrulji in nimajo pravice v njegovi gostilni sedeti in piti. Ne boste me, hudič, vjeli, tako se je razhudil mož in udaril s pestjo ob mizo. Tudi pred sodiščem je bil obtoženec precej hud, posebno ko je slišal razsodbo, glasom katere je bil obsojen na 14 dni strogega zapora zaradi soudeležbe goljufije in žaljenja orožnikov. Jezen je zapustil dvorano in že ko je bil med vrati, je prijavil vzklic.

Razne stvari.

* Zima. O m s k, 9. februarja. V okraju Ishim je zmrznilo 26 oseb.

* Mladi samomorilec. Ham-burg 10. februarja. Včeraj se je tu obesil 10letni učenec Mihorek iz obupa nad žalostnimi rodbinskimi razmerami. — V Kielu se je ustrelil 14letni gimnazist Leder.

* Železniška čuvajnica zletela v zrak. Plzenj, 10. februarja. Tik pred vzhodom dunajskega osebnega vlaka je včeraj zletela v zrak čuvajnica blizu Plzenca. Vzrok eksplozivne dinamita. Neki delavec je tako nerodno ravnal z dinamitom, da je eksplodiral. Ponesrečil se ni nikdo.

* Rodbinska žaloga. Bero-lin, 10. februarja. V sosednem Stedlitzu je danes poskusil trgovec Rosenthal-Bonin s plinom zastrupiti sebe, svojo ženo in dve svoji odrasli hčeri. Gospo Rosenthalovo in njeno 30letno hčerko so našli mrtvi, moža in drugo hčerko so prenesli v smrt-nem boju v bolnišnico.

* Prijet tat. Inomost, 10. februarja. Karla Wolderauerja, ki je izvršil veliko poštno tatvino v Inomostu, so prijeli v Monakovem. Wolderauer je bil že v Rotterdamu. Tam je zapazil, da ga zasledujejo, vled česar je odpotoval v Monakovo, kjer ga je dohitela usoda. Poštnega slugo Hofmayerja, ki je bil obdolžen tatvine, so izpustili.

* Povodenj na Portugalskem. Liz-bona, 10. februarja. Iz vseh delov dežele poročajo o grozovitih katastrofah, ki jih je povzročila povodenj. Najgrozovitejša je povodenj v ozemlju Guadiane. Mesto Múto-la je popolnoma pod vodo. Tudi več drugih mest je poplavljenih. 50.000 oseb je brez strehe. Škoda cenijo na 20 milijonov kron.

* Žrtva dunajske pivovarne. Du-naj, 9. febr. 82letni Viljem Berbe-rech se je predvčeršnjem umoril. Kot varok je navedel, da je izgubil vse svoje premoženje, ki si ga je tekom 40 let prihranil, pri dunajski pivovarni.

* Svojega brata umoril. Olomuec, 9. febr. Brata Franc in Janez Beidl sta se na potu domov skregala zaradi 80 vinarjev. V prepiru je Janez s palico pobil svojega brata. Doma je pripovedoval, da je brat v gozdu zmrznul. Mati je šla v gozd, kjer je našla truplo svojega sina. Morilca so aretirali.

* Prijor čenstohovskega samosta-na. Lvov, 10. februarja. Iz Varšave poročajo: Prijorja čenstohovskega pavlanskega samostana, patra Rey-manna, zasledujejo s tiralnico. Varšavsko sodišče je uvedlo proti njemu preiskavo zaradi poverbe samo-stanskega denarja.

* Dijaki stavkajo. Lvov, 10. februarja. V mnogih srednjih šolah galicijskih, tako n. pr. v Sanoku, Kolonci in Wadowicah, so začeli dijaki stavkati zaradi slabe semestralne klasifikacije. V Kolomei so grozili dijaki nekemu profesorju, da ga umore. De-želni šolski svet je dal zaključiti več razredov. V Wadowicah je prišlo do večjih izgrediv stavkujočih dijakov.

* Tašeo umoril. Monakovo, 11. januarja. Včeraj zvečer je prišel brezposelni 37letni dninar Stadler pi-jan domov, kjer se je takoj začel pre-pirati s svojo ženo. Njegova tašea je hotela oba pomiriti, toda Stadler jo je s polenom toliko časa tolkel po gla-vi, da je 70letna žena na mestu umrla. Tudi svojo ženo je težko po-škodoval. Morilca so aretirali.

* Sakrileg na sv. grobu. Lon-don, 11. februarja. Iz Beyrutha po-ročajo: Ključavnico cerkve sv. groba v Jeruzalemu so vlomili, ne da bi ukradli kake relikvije. Prebivalstvo je bilo zelo razburjeno. Konzuli in patriarh so morali posredovati. Stra-ženje cerkve se podeduje v neki mo-hamedanski rodbini. Oblasti, konzul-i in patriarh so zaprli dohode v cerkev, da preprečijo s tem vsako tat-vino.

* Povodenj. Madrid, 8. febr. V Sevilli povodenj narašča. Prebival-stvo neuporabno gradi jezove, da zajeti vodovje. 15.000 delavcev je brez dela. Ljudstvo trpi veliko bedo. V provinci je voda preplavila polje in vasi. Neki čoln, v katerem so v vasi Algali delili živila, se je potopil. Tri osebe so utonile. Nalivi še niso ponehali. Kralj pojde jutri v sprem-stvu ministrskega predsednika Ca-nalejas v Sevillo.

* Smrt aviatika v klosetu. Du-naj, 9. febr. Danes ob pol sedmih zjutraj so dobili v klosetu ekspresne-ga vlaka, ki vozi iz Pariza na Dunaj, nekega moža mrtvega. Iz njegovih dokumentov so konstatirali, da je mrtvi aviatik Jacques Weymann, učenec Bleriotov. Pri njem so našli tudi razglednice, na katerih je bil naslikan s svojim Bleriotovim apa-

ratom, in pa potrdilo Bleriotovim o sprajetem denarju za učenje. Ney-mann je bil rojen v Szegedinu. Vro-ka smrti še niso konstatirali, najbr-že ga je pa zadela kap.

* 64 let pod nepravim imenom. Dunaj, 9. febr. »Deutsches Volks-blatt« poroča iz Szamos-Ujvara: 82-letni upokojeni major Jožef Orn-stein, ki je pred tremi dnevi umrl, je na smrtni postelji izpovedal, da že 64 let nosi drugo ime. Pravzaprav se imenuje Pappenheim. Udeležil se je ogrske revolucije in je potem zamol-čal svoje ime, ker bi bil kot Avstrijec na smrt obsojen. Dalj časa je bil ujet, na to so ga za kazen uvrstili v neki polk ter je v italijanski vojni dosegel saržo častnika. Služil je pri pošpolkih št. 4., 71 in naposled 63. Pred tridesetimi leti je šel v pokoj. Od tega časa se je pečal z arheolo-gijo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pastoslemšek.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 12. februarja 1912.

Termin.

Pšenica za april 1912 . . . za 50 kg 11-92
Pšenica za oktober 1912. . . za 50 kg 11-11
Rž za april 1912 . . . za 50 kg 10-66
Koruzi za maj 1912 . . . za 50 kg 9-06
Oves za april 1912 . . . za 50 kg 10-39

Efektiv.

Vzdružno.

Prva praška garancijska banka

Centrala: Praga I., Ovocná ulice 15;

Podružnica: Dunaj I., Morzinplatz,

ki zavaruje trgovske in obrtne terjatve proti izgubam

išče za Ljubljano in okolice pri industrijskih in veletrgovcih dobro
uvedenega

zmožnega zastopnika.

Natančne ponudbe z referencami naj se naslavljaajo na centralo v Pragi.

Naznanilo!

Naznanilo!

P. n.

Slavnemu občinstvu v mestu kakor tudi na deželi vljudno
naznanjam, da sem pričel samostojno izvrševati

586

umetno in trg. vrtnarsko obrt
v Ljubljani, Ambrožev trg 3.

Priporočam se za vsa v moderno vrtnarsko tehniko spada-joča dela, kakor napravo načrtov in v izvrševanje novih parkov, vilnih in hišnih vrtov, drevorazvodov itd. Nadalje prevzajem v celotno oskrbovanje tudi vse že obstoječe vrtna naprave.

V blagohotno upoštevanje tega naznanila se vljudno priporoča z odličnim spoštovanjem
Anton Ferant, bivši večletni asistent mestnih nasadov v Ljubljani.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Vabilo

na

XII. redni občni zbor,

ki se vrši

dne 5. marca 1912,

ob 11. uri dopoldne

v zgornjih bančnih prostorih v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 2.

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo upravnega sveta o poslovnem l. 1911 in predložitev letne bilance k 31. decembru l. 1911.
3. Poročilo nadzorstvenega sveta.
4. Predlogi upravnega sveta glede razdelitve čistega dobička.
5. Predlog upravnega sveta glede zvišanja delniške glavnice za K 2.000.000— na K 10.000.000—.
6. Predlog upravnega sveta glede spremembe pravil.
7. Volitev upravnega sveta.
8. Volitev nadzorstvenega sveta.
9. Raznosterosti.

One p. t. delničarje, ki želijo prisostvovati ob-nemu zboru, prosimo, naj v smislu § 12. Statutov zavoda vložijo svoje delnice s še nezapadlimi kuponi najkasneje do 23. februarja t. l. pri centrali v Ljubljani.

LJUBLJANA, dne 10. februarja 1912.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Glavni borzni dnevi: 12. februarja 1912.

Notofonni nastopi.
4% majeva renta . . . 90-60
4 1/2% srebrna renta . . . 93-90
4% avstr. krona renta . . . 90-60
4% ogr. . . 90-05
4% kranjsko deželno posojilo . . . 92-25
4% k. o. češke dež. banke . . . 92-50

Srečke.
Srečke iz l. 1880 . . . 436—
„ „ 1884 . . . 604—
„ „ 1888 . . . 296—
„ „ zemeljske l. izdaje . . . 304-50
„ „ „ . . . 270-75
„ „ „ . . . 248—
„ „ ogrske tipotečne . . . 50-50
„ „ avstr. kreditne . . . 497—
„ „ avstr. kreditne . . . 79-50
„ „ avstr. rdeč. križa . . . 67-80
„ „ „ . . . 45—
„ „ bazilika . . . 35-25
„ „ turške . . . 244-75

Gotilica.
Ljubljanske kreditne banke . . . 472—
Avstr. kreditnega zavoda . . . 660-75
Dunajske bančne družbe . . . 551-25
Južne železnice . . . 109-45
Državne železnice . . . 734-90
Alpine-Montan . . . 914-75
Češke sladkorne družbe . . . 418—
Zivnostenske banke . . . 283-50

Valuta.
Cekal . . . 11-37
Mark . . . 117-57
Frank . . . 95-55
Lire . . . 94-90
Rubli . . . 254-50

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 380-2 Srednji razdal tak 30,76 mm

Barom.	Gas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
10.	2. pop.	723-5	9-7	slab jug	oblačno
	9. zv.	726-3	8-8	sl. jz.ah.	„
11.	7. zj.	726-6	6-7	sl. jz.ah.	del. jasno
	2. pop.	726-2	8-2	sr. jz.ah.	dež
	9. zv.	725-8	6-5	sr. jug	„
12.	7. zj.	728-4	4-4	sl. sv.azh.	megla

Srednja predvčerajšnja temperatura 7-9°, norm. — 0-7° in včerajšnja 7-1°, norm. — 0-6°, Padavina v 24 urah 1-7 mm in 9-6 mm

Za majev termin iščete dve gospodični pri boljši rodbini (v bližini sodnije) večjo

nemeblovano sobo s hrano.

Ponudbe na upravništvo „Slovenskega Naroda“, šifra: „Soba“. 575

Trgovskega pomočnika

sprejme v trgovino mešanega blaga

Anton Valenčak, Velenje.

... Vstop in plača po dogovoru. ...

Sprejem takoj krepkega in zdravega

učenca

v špecerijsko trgovino. 584

Josip Polak, trgovec, Sv. Petra cesta 9.

Išče se za Kranjsko 581

spreten potnik

za prodajanje reklamnih koledarjev

proti dobri proviziji. — Ceni, dopisi z navedbo referenc pod šifro „R. P. 100“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Zastoj in poštnine prosto dobi vsak moj glavni katalog z okoli 4000 slikami porabnih in darilnih predmetov vseh vrst.

Prva tvornica ur
Jan Konrad, c. in kr. dvor. dobavitelj
Most št. 1105 (Češko).

Nikljaste ure K 4— boljše K 5—. Srebrne ure K 8-40, nikljasta budilka K 2-50. Kuhinjske ure K 3—, Ure s kulkavico K 6-80. Ure na nihalo K 8-50 v najboljši izbiri.

Gostilniški prostori

s koncesijo se oddajo

na Turjaškem trgu št. 1.

(bivši »Katoški dom«)

za majev termin

Vpraša se v gostilni tam ali v pisarni Filip Šupančiča, Subičeva ulica št. 5. 559

Gostilna „Leon“

Florijanska ulica 6.

Jutri v torek, 13. t. m.

plesna veselica

in maškarada.

K obilni udeležbi vabila najvljudneje

Leon in Fani Pogačnik

ZENITEV!

Izobražen mlad trgovec in posestnik, prikupljive zunanosti, srednje velikosti, v prijaznem kraju na Krašu, mirne narave in mehkega srca, se želi seznaniti z 30 do 28 letno gospico. Nedolžno, sočutno srce, veselje do trgovine in 30 do 40 tisoč gotovine bi dovedlo srečno prihodnost, ko se mu letni dohodki v par letih do deset tisoč povzdi-gnejo. Resne ponudbe s sliko in navedbo rojstnega dne se pošlje do 25. svečana pod šifro: »Srce in razum 1050« na M. Dukas Nachl. Wien I. Wollzeile 9. Anonimno se ne vpoštevata, ker je zadeva strogo tajna in zaupanje pogoj ugodni rešitvi. 579

Upravni svet.

Pozor! Priporoča se za novo urejena **Pozor!**

trgovina čevljev

A. Schweitzer, Ljubljana, Prešernova ulica št. 48.

Popolnoma novo blago iz najboljših tovarov. Čevlji po meri. Popravila po zmernih cenah. Gumijski podpetniki se prodajajo in pritrjujejo. Izdelovanje in popravila lovskih in turistovskih čevljev. Pravi ameriški čevlji. 582

Važno! Za dlake posebne nizke cene. **Važno!**

Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani se bode vršil tekom poletnega semestra t. l., in sicer od 1. aprila do 15. julija

mojstrski kurz za zidarje.

Tečaj je namenjen takim absolventom stavbno-obrtnih šol, ki stojijo neposredno pred skušnjo za zidarskega mojstra in žele še posebej pripravljati se za to skušnjo. — Kurz se vrši samo tedaj, ako se javi primerno število udeležencev. — Zglasiti se je do 15. marca. 583

Natančnejša pojasnila daje podpisano ravnateljstvo. V Ljubljani, dne 9. februarja 1912.

C. kr. ravnateljstvo državne obrtne šole.

Po najvišjem naročilu Njegovega ces. in kr. apostolskega Veličanstva.

41. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene v drž. zboru zastopanih kraljestev in dežel.

Ta denarna loterija,

edina v Avstriji zak. dovoljena, ima 21.145 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 K

Glavni dobitok 200.000 K.

Javno zrebanje bo 15. februarja 1912. — Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju, III, Vorderer Zollamtsstrasse 7, v loterijah, trafikah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. — Igralni načrti za kupovalce srečk zastonj. — Srečke se dopošljejo poštne prosto.

Od c. kr. loterij. dohod. ravnateljstva (odd. za drž. loterije).

Bolezni prehlajenja, kakor
kašeli, katar,
influenca

ublažuje in odstrani sredstvo, ki vzbuja
tek in ki ima dobro slast

Sirolin' Roche

najboljše sredstvo
zoper

bolezni pljuč.

Angleško skladišče oblek

O. Fernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5

priporoča ravnokar došlih
5000 komadov najnovejše
:: damške konfekcije ::
po primerno nizkih cenah.

Solicitator

izvežban, samostojen delavec, stenograf in strojepisec 1888 službe. Sprejme tudi mesto korespondenta. Nastopi lahko takoj. 532

Naslov pove uprav. »Slovenskega Naroda«.

Kupim takoj malo rabljeno 531

lokomobilo

od 60—70 HP. — Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«

Kavarna
vse noč
odprta

LEON
Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Bogata zaloga

najfinejših rokavic

pravi francoski parfumi

in vsi v to stroko spadajoči
predmeti v najfiniši kakovosti

667 Za obila naročila se priporoča

OTILIJA BRAČKO

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Matijanovi hiši.

Modistinja Alojzija Vivod - Mozetič

oddaja radi preselitve svoj

lokal

na Starem trgu št. 32.

Opozorja pa že sedaj cen. dame da ne bode svojega modnega salona opustila, temveč ga namerava v novih lokalih znatno povečati.

Zahvaljujoč se za dosedanje naklonjenost, se še v nadalje cenj. damam toplo priporoča. 554

Mesečna soba

s posebnim vvhodom se odda s 15. februarjem

Na željo tudi s hrano.

Sprejmejo se tudi

2 ali 3 gospodje

na opoldansko hrano in večerjo.

Vorša naj se Nova ulica 3, I. nadstropje. 526

Zeleznoto kina-vino

lekarnarja
PICCOLIJA
v LJUBLJANI, Dunajska cesta, obsega navedeno množino železa v nasprotju z drugimi železnatimi kina-vini, ki obsegajo samo toliko železa kakor navadna namizna vina in nimajo torej nobene zdravilne vrednosti. To dokazuje več kemijskih analiz in tudi ona, ki se je izvršila po odredbi c. kr. ministrstva notranjih zadev. Zeleznoto vino lekarnarja Piccolija jači slabokrvne, nervozne, vsled bolezni oslabele osebe, slabe in bolezni izgledajoče otroke. Steklenica s 1. 2 K, 3 steklenice K 660. Voznina in zavojnina prosta.

Resna ženitna ponudba!

Veleposelstnik in leoni trgovec v lepem in prijetnem kraju na Kranjskem, v starosti 28 let želi znanja s fino gospico neomadeževane preteklosti, v starosti 18—23 let ter is dobre in ugledne hiše. Prednost ima ona, katere je vajena gostilne in večjega gospodinjstva. — Tosej dame ponudbe s sliko, katere se vrne pod »Srečna bodočnost« na upravništvo »Slov. Naroda«. — Rendezvous v Ljubljani. Tajnost obema častna svedeva. 537

I. Obrtniški ples

v Narodnem domu, dne 14. februarja. 578

OGLAS.

Vsled sklepov c. kr. okrajnega sodišča v Cerknici z dne 17. januarja 1912 opr. št. E 4/12/2, E 7/12/2, E 8/12/2, E 13/12/2 prodajalo se bodo dne 19. t. m. in nasl. dneve od 8. ure zjutraj v Cerknici hiš. št. 3 na javni dražbi različno

manufakturno, specerijsko in kolonijalno blago ter železnina.

Predmete se lahko ogleda dne 15., 16. in 17. t. m. vsak dan popoldne od 3. do 5. ure.

Kdor si predmete hoče ogledati, naj se zgleda v notarski pisarni v Cerknici, kjer se bodo dajala tudi potrebna pojasnila.

CERKNICA, dne 10. februarja 1912.

Hubert Završnik,
c. kr. notar,
kot sodni komisar.

Gospod Ubald pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.

Najiskrenejša zahvala za točno dopošiljatev sladnega čaja z znamko »Sladin«. — Pije se v resnici jako prijetno in je boljše slasti nego kitajski čaj z rumom.

Budimpešta, 19 oktobra 1911.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Mayerhofer.

Varčne gospodinje!

Dočim daste za vsa druga redilna sredstva 1—3 K, velja »Sladin« ali dr. pl. Trnkoczy-ja »Sladni čaj« 1 zavojček z 1/2 kg samo 50 v tudi pri trgovcu. Na tisoče ljudi ga zavživa z najboljšim uspehom. Glavne zaloge v Ljubljani lekarnar Trnkoczy, zraven rotovža; na Dunaju v lekarnah Trnkoczy: VIII, Josefstädterstrasse 25; III, Radetzkyplatz 4; V, Schönbrunnerstr. 119; v Gradcu: Sackstr. 3. Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna trdnja. Preizkušeno lekarnarsko blago. — Drogijske cene. — Maslin za živinorejce. — Tol. 190.

Pozor!

Pozor!

Slavn. občinstvu se vljudno naznanja, da se odslej naprej

v restavraciji „pri Lipi“

točijo najfinejša vina iz Zajčeve kleti

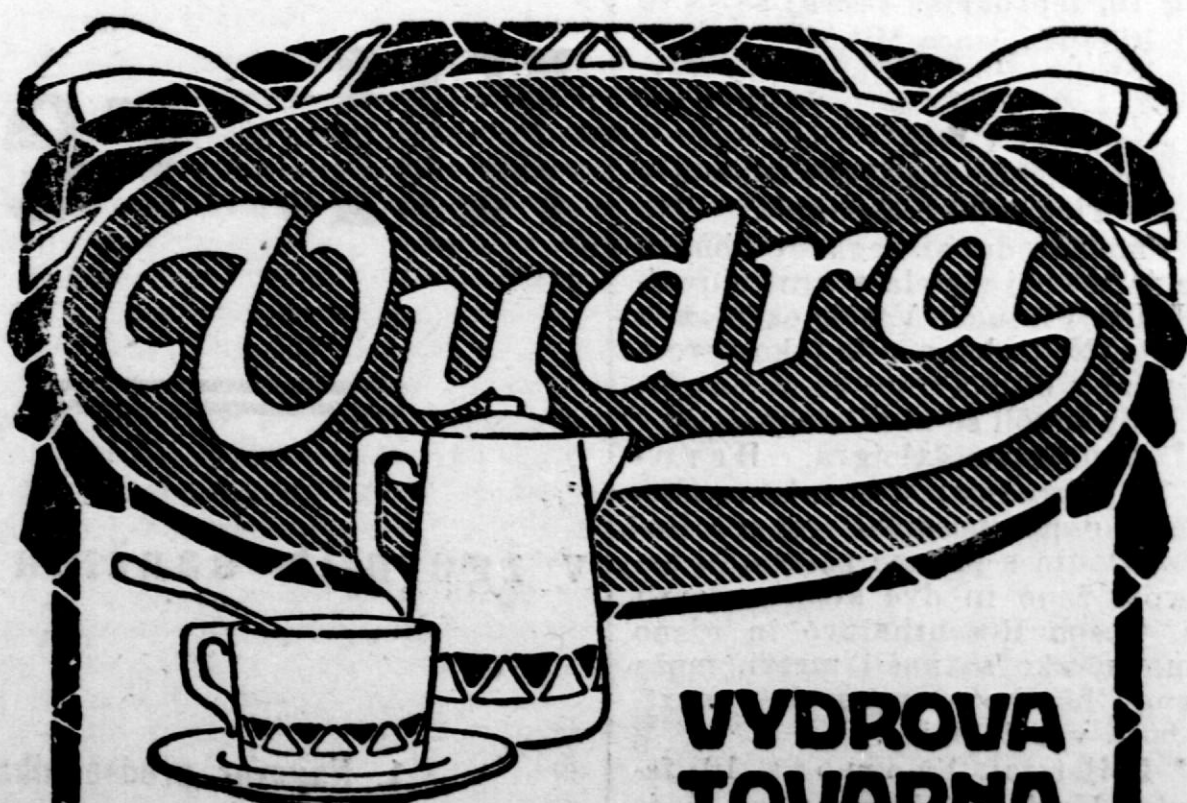
in sicer: cviček iz Gadove peči, rdeči sromeljčan, goriški rizling, hrvaško rumeno, blatno-jezersko (Plattensee) ter petletni dolenski rizling, kakor izborni istr. refoškati. — Toči se tudi priznana najboljša

Reininghausovo marčno pivo.

Topla in mrzla jedila so vedno na razpolago.

Za blagonaklonjenost se najtopeje priporoča

Restavracija „pri Lipi“, Ljubljana, Židovska ulica št. 5. 528

„VYDROVKA“

la dobra žitna kava.

otročka moka, oblaki in drugi

izdelki edino svoje vrste.

Časopis Domači Prijatelj. — Zahtevajte cenik.

**VYDROVA
TOVARNA
HRANIL
PRAGA-VIII**